

Amerika Birleşik Devletleri'nde Uygulanan Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programı Örneğinin İncelenmesi*

Okan YETİŞENSOY**

Mustafa DEMİR***

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, Amerika Birleşik Devletleri'nde uygulanan örnek bir Sosyal Bilgiler Öğretmenliği lisans programının incelenmesidir. Nitel araştırma yaklaşımına uygun olarak yürütülen bu çalışmada, doküman incelemesi yöntemi kullanılmış, bu bağlamda ilgili Sosyal Bilgiler öğretmenliği lisans programı çalışmanın temel veri kaynağı olarak ele alınmıştır. Çalışma sonucunda lisans programının ortaokul ve lise (5-12. sınıflar) düzeyinde çalışacak Sosyal Bilgiler öğretmenlerine yönelik olduğu ve öğretmen adaylarından 129 krediyi tamamlamalarının beklendiği görülmüştür. Derslerin kendi içerisinde eğitim dersleri, Sosyal Bilgiler alan bilgisi dersleri, konsantrasyon dersleri, diğer program dersleri ve seçmeli dersler gibi isimler altında kategorize edildiği belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerden her bir kategori altında yer alan dersleri minimum kredi yükleri etrafında tamamlamalarının beklendiği görülmüştür. Bununla birlikte programın, çeşitli dersler yoluyla öğrencilere birinci sınıftan itibaren okul deneyimleri sunmayı teşvik ettiği belirlenmiş, programa müfredat ve öğretimi farklılaştırma dersleri ile birlikte çok sayıda özel eğitim dersi eklendiği görülmüştür. Ayrıca lisans programında 9 çekirdek yeterlik belirlendiği ve öğrencilerden bu yeterliliklerden her birisi ile ilişkilendirilen dersleri almalarının istendiği, bununla birlikte öğretmen adayları için "Vatandaşlık okuryazarlığı yeterlilik gereksinimi" adı altında bir yeterliliğe ulaşılmasının zorunlu kılındığı, bu yeterliliği elde etmeye yönelik üç farklı yol belirlendiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Lisans programı, öğretim, sosyal bilgiler.

Examining the Example of the Social Studies Teaching Undergraduate Program Implemented in the United States

ABSTRACT

The purpose of this research is to examine the Social Studies Teaching undergraduate program applied in USA. The document review method was used in this study, which was carried out by the qualitative research approach. In this context, the related Social Studies teaching undergraduate program was examined as the primary data source of the study. As a result of the study, it was seen that the undergraduate program is for Social Studies teachers who will work at the secondary education level, and prospective teachers are expected to complete 129 credits. It was determined that the courses are categorized under names such as education courses, Social Studies content courses, concentration, other program courses, and elective courses. It was observed that students are expected to complete the courses under each category around minimum credit loads. In addition, it was determined that the program encourages students to offer school experiences from

Atf Bilgisi: Yetişensoy, O. ve Demir, M. (2023). Amerika Birleşik Devletleri'nde uygulanan sosyal bilgiler öğretmenliği lisans programı örneğinin incelenmesi. *Anadolu Dil ve Eğitim Dergisi*, 1(1), 30-40. Doi: <https://10.5281/zenodo.7772517>

* İlgili çalışma aynı yazarlarca, aynı isim altında 11. Anadolu Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresinde özet bildiri olarak sunulmuştur.

** Dr. Öğr. Üyesi, Bayburt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, okanyetisensoy@bayburt.edu.tr, ORCID: 0000-0002-6517-4840

*** Dr. Öğr. Üyesi, Bayburt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, mustafademir82@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-0159-8986

the early grades through various courses, and it was found that many special education courses have been added to the program along with the curriculum and instructional differentiation courses. In addition, it was observed that nine core competencies were determined in the undergraduate program, and students were asked to take the courses associated with each of these competencies. Moreover, teacher candidates needed to reach a competency called "Citizenship literacy competency requirement," and different ways were determined to obtain this competency.

Keywords: Undergraduate program, teaching, social studies.

Giriş

Dünyada ve ülkemizde, öğretmenlik eğitim programları öğretmenlerin mesleki anlayış ve yeterliliklerine temel oluşturmaları yönüyle büyük önem taşımaktadır. Öğretmenlik mesleğinin ilk adımı olan eğitim fakültelerinde uygulanan bu programlar öğretmen adaylarına öğretmenlik mesleğinin temel yeterliliklerini kazandırmaya yardımcı olmakta, duyuşsal ve devinişsel becerilerin yanında, alan bilgisi, pedagoji, genel kültür gibi farklı bilişsel yeterlilikleri modern pedagojik yöntem ve tekniklerle desteklenerek öğretmenlere ulaştırmada başat bir rol oynamaktadır. Çeliköz ve Çetin (2004) öğretmenlerin öğrencilik dönemlerindeki öğrenme yaşantılarının mesleki anlayışlarının temelini oluşturduğunu vurgularken, Tonga (2012) öğretmen yeterliliğinin oluşmaya başladığı en önemli zaman diliminin lisans eğitimi olduğunu ifade etmiştir. Şişman da (2006) benzer şekilde öğretmenlerin hizmet öncesi dönemde iyi bir eğitim ile yetiştirilmelerinin eğitim hizmetlerinin kalitesinin artırılması açısından büyük önem taşıdığını belirtmiştir.

Ülkemizde eğitim fakülteleri bünyesinde faaliyet gösteren farklı öğretmenlik eğitimi lisans programları bulunmaktadır. Bu programlardan birisi de Sosyal Bilgiler Öğretmenliği lisans programıdır. YÖK ATLAS (2023) güncel verilerine göre ülkemizde 64 devlet üniversitesinde Sosyal Bilgiler öğretmenliği lisans programı bulunmakta, bu programlar her yıl binlerce mezun vermektedir. Sosyal bilgiler öğretim programının amaçları incelendiğinde (MEB, 2018), Sosyal Bilgiler dersleri ile ülkesini ve dünyayı ilgilendiren konulara duyarlı, özgür bir birey olarak kendi özelliklerinin, ilgi ve yeteneklerinin farkında olan, sahip olduğu hakları bilen ve kullanabilen, sorumluluk bilincine ve eleştirel düşünebilme becerisine sahip, toplumsal sorunların çözümüne duyarlı, milli, manevi ve evrensel değerlerle donanmış bireylerin yetiştirilmek istendiği görülmektedir. Bu ise yetkin ve donanımlı Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin yetiştirilmesini gerektirmektedir. Bu anlamda ilgili lisans programlarına da önemli bir rol düşmektedir. Çoban (2010), Sosyal bilgiler öğretmenlerinin mesleğin gerektirdiği niteliklere sahip olmalarının hizmet öncesinde aldıkları eğitime bağlı olduğunu ifade ederken, Yurdakal (2018) da öğretmenlerin lisans düzeylerinde aldıkları eğitimin niteliğinin artırılmasının eğitimin de niteliğini ve başarısını artıracaklarını vurgulamıştır. Bu anlamda Sosyal bilgiler öğretmenliği lisans programlarının daha iyi bir noktaya getirilmesine yönelik çalışmaların yapılmasının önemli bir gereklilik olduğu düşünülebilir. Bu doğrultuda farklı ülkelerde uygulanan Sosyal Bilgiler Öğretmenliği lisans programlarının incelenmesinin de farklı uygulama örneklerini görebilme, karşılaştırmalar yoluyla var olan eksikliklerin farkına varma adına önemli olduğu düşünülebilir.

Yerli alanyazın incelendiğinde, ülkemizde farklı ülkelerde uygulanan Sosyal bilgiler programlarının incelenmesine ve Türkiye'de uygulanan programlar ile karşılaştırılmasına yönelik çok sayıda çalışma olduğu ancak ilgili çalışmaların genel olarak ilk ve orta okul düzeyinde uygulanan Sosyal Bilgiler öğretim programlarına yönelik olduğu görülmektedir (Bursa ve Çengelci-Köse, 2017; Tunç-Şahin, 2020; Altay, 2021 Yağan, 2021; Gök, 2022; Ütkür-Güllühan ve Bekiroğlu, 2022). Eğitim fakülteleri bünyesinde uygulanan Sosyal bilgiler öğretmenliği lisans programlarının incelenmesine yönelik çalışma örneklerinin ise tarihsel süreçte Türkiye'de uygulanan Sosyal Bilgiler öğretmenliği lisans programlarının incelenmesine ya da karşılaştırılmasına yönelik çalışmalardan ibaret olduğu

görülmektedir. Örneğin; Özav (2001), 1998 lisans programını incelerken, Tonga (2012) ise 2006 programını incelemiştir. Çoban (2010), 1998 ile 2006 programlarını karşılaştırırken, Sağdıç (2018), Tokcan ve Tangülü (2019) ile Akarsu ve arkadaşları (2020) 2006 ile 2018 Sosyal Bilgiler öğretmenliği lisans programlarını, Tonga (2020) ise 1998, 2006 ve 2018 programlarını karşılaştırmıştır. Bununla birlikte Sosyal Bilgiler öğretmenliği lisans programlarının öğretmen adayları (Akhan, 2015) ve öğretim üyeleri (Şahin, 2020) perspektifinden değerlendirildiği çalışma örneklerine de rastlanılmaktadır. Buna karşın yurtdışında uygulanan Sosyal Bilgiler öğretmenliği lisans programlarının incelenmesi ya da karşılaştırılmasına ilişkin herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu bağlamda farklı ülkelerde uygulanan Sosyal Bilgiler öğretmenliği lisans programlarının incelenerek yerli alanyazına tanıtılmasının da araştırmacılara ve karar alıcılara yeni perspektifler kazandırma noktasında faydalı olacağı söylenebilir. Bununla birlikte ülkemizdeki Sosyal Bilgiler öğretmenliği lisans programlarında da belirli yetersizliklerin olduğu bilinen bir gerçektir (Tokcan ve Tangülü, 2019). Ayrıca farklı uygulama örneklerinin yerli alanyazına kazandırılmasının da karşılaştırmalar yoluyla var olan eksiklikleri görme ve bu anlamda gerçekleştirilebilecek yeni girişimleri teşvik etme noktasında faydalı olacağı düşünülebilir. Bu doğrultuda bu araştırmanın amacı Amerika Birleşik Devletleri'nde uygulanan örnek bir Sosyal Bilgiler öğretmenliği lisans programının incelenmesidir.

Sosyal Bilgiler öğretmenliği lisans programı incelenen ülke olarak Amerika Birleşik Devletleri'nin seçilmesinde, bu ülkenin Sosyal Bilgilerin doğduğu ve geliştiği ülke olması etkili olmuştur. Bununla birlikte Amerika Birleşik Devletleri'nde öğretmen yetiştirme programlarında çok farklı uygulamalara rastlanılmaktadır. Özellikle merkezîyetçiliğin olmayışının etkisiyle her eyalet farklı öğretmen yetiştirme formları belirlemiş ve bunu standartlar halinde yayınlamışlardır. Belirlenen bu standartlar temel ölçüt olarak kabul edilse de uygulamaları gerçekleştiren üniversitelere göre farklılıklar bulunmaktadır (Meriç, 2004). Bu doğrultuda araştırma kapsamında Indiana eyaletinin West Lafayette şehrinde bulunan Purdue Üniversitesinin eğitim fakültesinde uygulanan Sosyal Bilgiler öğretmenliği lisans programı araştırmanın odağını oluşturmaktadır. 2023 Dünya üniversiteleri akademik sıralamasında 127. sırada yer alan (THE, 2023) Purdue Üniversitesinde uygulanan bu lisans programının seçiminde ise Üniversite web sitesinde programa ilişkin detaylı bilgilerin sunulması ve birinci araştırmacının bu fakültede misafir araştırmacı olarak bulunması etkili olmuştur.

Yöntem

Bu çalışma, nitel araştırma yaklaşımları içerisinde değerlendirilen doküman incelemesi yöntemi ile yürütülmüştür. Doküman incelemesi araştırmalarında araştırılması hedeflenen olgu ve olaylar üzerine var olan yazılı materyaller analiz edilir. Böylece araştırmacının ihtiyacı olan veriyi gözlem veya görüşme yapmaya gerek kalmadan elde etmesi sağlanır (Yıldırım & Şimşek, 2018). Bu noktada Purdue üniversitesi resmî sitesinde 2022-2023 üniversite kataloğunda yer alan lisans programı tanıtım sayfasında yer alan bilgiler (PU, 2022) araştırmanın temel veri kaynağı olarak belirlenmiştir. İlgili veriler betimsel analiz ile analiz edilmiş ve *programın tanıtımı, ders grupları, çekirdek yeterlilikler, vatandaşlık okuryazarlığı yeterlilik gereksinimi ve derslerin dönemlere dağılımları* başlıkları altında anlamlı bir bütün olarak sunulmuştur.

Araştırma ve Yayın Etiği

Bu çalışmada, Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi'nde belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergede *Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler* başlığı altında açıklanan eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik Kurul İzni

Araştırma için etik kurul iznine gerek yoktur.

Bulgular

Program Tanıtımı

Amerika Birleşik Devletleri'nde uygulanan örnek Sosyal Bilgiler öğretmenliği lisans programı incelendiğinde, ilk olarak programın tanıtımına yönelik bir bölüme yer verildiği ve “program hakkında” başlığı altında programın temel özelliklerine ilişkin çeşitli bilgiler sunulduğu görülmektedir. Bu kapsamda *Sosyal Bilgiler Eğitimi, bireyleri ortaöğretim düzeyinde (5-12. sınıflar) çeşitli Sosyal Bilgiler konularını öğretmeye hazırlamak için eyalet ve ulusal standartlarla uyumlu kapsamlı bir öğretmen hazırlama programıdır* ifadesi ile programın kapsamı ortaya koyulmuş ve programın *çeşitli ve demokratik bir toplumda bilgili ve aktif katılımcılar geliştirebilen mezunlar hazırlamak* amacıyla geliştirildiği vurgulanmıştır. Programın bu amaca ulaşmak için hem öğretmen eğitimindeki en iyi uygulamaları hem de temel içerik bilgisine yapılan vurguyu yansıttığı belirtilmiştir. Bu noktada öğretmen adaylarından saha deneyimleri ile desteklenen meslek bilgisi dersleri ile birlikte tarih, ekonomi, vatandaşlık, psikoloji, sosyoloji gibi disiplinlerle ilişkili dersleri de tamamlamalarının beklendiği vurgulanmıştır. Ayrıca programın, eyalet ve ulusal lisans standartlarını karşıladığı ve öğretmen yetiştirme Akreditasyon Konseyi ve Indiana Eyaleti, Eyalet Eğitim Kurulu tarafından akredite edildiği ifade edilmiştir.

Ders Grupları

Yapılan incelemeler sonucu program kapsamında öğretmen adaylarından 129 krediyi tamamlamalarının beklendiği belirlenmiştir. Bu noktada farklı kredi yüklerine sahip derslerin kendi içerisinde belirli ortak noktalar çerçevesinde gruplandırıldığı görülmüştür. Bunlardan ilki “Anadal: Zorunlu eğitim dersleridir”. İlgili grupta yer alan dersler Tablo 1’de sunulmuştur:

Tablo 1. Programda yer alan meslek bilgisi dersleri

Meslek Bilgisi Dersleri

1) Bir Kariyer Olarak Öğretmenliği Keşfetmek	13) Denetimli Öğretim
2) Tarih Öğretimi: Standartlar ve Stratejiler	14) Öğrenme ve Motivasyon
3) Coğrafya Öğretimi: Standartlar ve Stratejiler	15) Üstün zekalı, Yaratıcı ve Yetenekli Çocuklar
4) Yurttaşlık ve Yönetim Öğretimi: Standartlar ve Stratejiler	16) Müfredat ve Öğretimi Farklılaştırmak
5) Ekonomi Okuryazarlığı Öğretimi: Ekonomik Bir Düşünme Açısı Geliştirmek	17) Kaynaştırma Sınıfı
6) Eğitim Teknolojisine ve Bilgisayara Giriş	18) Sınıf Değerlendirmesi
7) Çok Kültürlülük ve Eğitim	19) Olumlu Davranış Destekleri
8) Ortaokul ve Liselerde Okuma: Yöntemler ve Problemler	20) Ortaöğretim Öğrenme Ortamları Oluşturma ve Yönetme
9) Eğitimciler İçin Topluluk Sorunları ve Uygulamaları	21) Eğitim Politikaları ve Yasalar
10) Yeni Bir Dil Olarak İngilizce Öğretme ve Öğrenme	22) Ortaöğretim okullarında Sosyal Bilgiler Öğretimi
11) Eğitimciler İçin Topluluk Sorunları ve Uygulamaları	23) Ortaokullarda Sosyal Bilgiler Öğretimi
12) Özel Popülasyonlar Semineri: Engelli Öğrencilere Odaklanma ve Farklılaştırma Yaklaşımları	24) Özel Popülasyonlar Semineri: İngilizce Öğrenenler ve Üstün Zekalı ve Yetenekli Öğrenciler

Tablo 1’de görüldüğü üzere bir kariyer olarak öğretmenliği keşfetmek, müfredat ve öğretimi farklılaştırmak, kaynaştırma sınıfı gibi çeşitli derslere yer verildiği görülmektedir. Ayrıca ders içerikleri detaylı olarak incelendiğinde, saha deneyimlerine sıklıkla vurgu yapıldığı belirlenmiştir.

Örneğin birinci sınıfta verildiği belirlenen “Bir kariyer olarak öğretmenliği keşfetmek” dersinin içeriği incelendiğinde “Öğrenciler, öğretmenlerin çalışmalarına aşina olacak ve öğretim ve öğrenmenin ne anlama geldiğini ve okulların doğasını ve amacını inceleyerek eğitim felsefelerini geliştirmeye başlayacaklar. Öğrenciler seçtikleri meslek olarak öğretmenliği eleştirel bir şekilde değerlendireceklerdir. Bu kurs, bir ilkokul, ortaokul veya lise sınıfında gerekli haftalık saha temelli deneyimi içerir” ifadelerine yer verildiği görülmektedir. Ayrıca tarih, coğrafya, yurttaşlık gibi disiplin derslerinin pedagojiyle birleştirilerek sunulduğu görülmektedir. Bu noktada “Tarih öğretimi: Standartlar ve stratejiler”, “Coğrafya öğretimi: Standartlar ve stratejiler”, “Yurttaşlık ve yönetim öğretimi: Standartlar ve stratejiler” gibi derslere yer verilmiştir. Ayrıca müfredat ve öğretimi farklılaştırmaya yönelik derslerin yanında, farklı öğrenci popülasyonlarına yönelik özel eğitimle ilişkili birden fazla da dersin meslek bilgisi dersleri altında sunulduğu görülmektedir. Bununla birlikte programdaki bir diğer ders grubu da alan eğitimi dersleridir. Bu derslerde kendi içerisinde gruplara ayrılmış, tarihsel perspektif dersleri, yurttaşlık ve yönetim dersleri, ekonomi dersleri, çeşitlendirilmiş (diversified) dersler, psikoloji bilimleri seçmeli ve sosyoloji seçmeli dersleri adı altında gruplandırılmıştır. İlgili alt ders grupları ile alt gruplar kapsamındaki ders örnekleri Tablo 2’de sunulmuştur:

Tablo 2. Örnek alan bilgisi dersleri

Alan Eğitimi Dersleri	Ders Örneği
Tarihsel perspektif dersleri	Modern Dünya’ya giriş, 1877’ye Kadar Amerikan Tarihi
Yurttaşlık ve yönetim dersleri	Amerikan yönetimi ve siyaseti, Indiana yönetimi ve siyaseti
Ekonomi dersleri	Mikroekonomi, Makroekonomi
Psikoloji bilimleri seçmeli	Herhangi bir psikoloji dersi
Sosyoloji seçmeli	Herhangi bir sosyoloji dersi
Farklılaştırılmış (Diversified) alan dersleri	Fiziksel jeoloji, depremler ve volkanlar

Programdaki bir diğer ders grubu ise konsantrasyon dersleridir. Bu ders grubunun amacı öğretmen adaylarının kendi ana bilim dallarıyla ilişkili bir alt konuda uzmanlaşmalarını sağlamaktır. Bu noktada öğretmen adaylarından bir konsantrasyon alanı belirlemeleri beklenmekte ve bu konsantrasyon alanı için belirli kredi yükü etrafında bazı dersleri tamamlamaları istenmektedir. Bununla birlikte gerekli olan kredinin bir kısmının zorunlu ana dersler tarafından karşılanabileceği belirtilmiştir. İlgili konsantrasyonlar şöyledir: Özel eğitim, uygulamalı davranış analizi, üstün yetenekliler ve İngilizce dil öğrenenlere yönelik yoğunlaşma. Bununla birlikte Sosyal Bilgiler eğitiminde psikoloji ve sosyoloji konsantrasyonları isimleri altında iki isteğe bağlı yoğunlaşma belirlenmiştir. Son olarak diğer bölüm/program dersleri adı altında bir ders grubuna yer verilmiş ve bu kapsamda, birinci yıl kompozisyonu, hızlandırılmış birinci yıl kompozisyonu, bilim ve nicel akıl yürütme gibi dersler bu ders grubuyla ilişkilendirilmiştir. Son olarak seçmeli adı altında bir ders grubuna yer verilmiş, ancak bu grup kapsamında özel bir ders ismi belirtilmemiştir.

Çekirdek Yeterlilikler

Programın incelenmesi sürecinde rastlanılan bir diğer önemli bulgu da program kapsamında çeşitli çekirdek yeterliliklere yer verilmesi olmuştur. Bu kapsamda belirlenen 9 çekirdek yeterlilik şöyledir.

Tablo 3. Programda yer alan çekirdek yeterlilikler

Çekirdek yeterlilikler

1) İnsan Kültürleri: Davranışsal/Sosyal Bilimler	6) Bilim 1
2) İnsan Kültürleri: Beşerî Bilimler	7) Bilim 2
3) Bilgi Okuryazarlığı	8) Bilim, Teknoloji ve Toplum
4) Sözlü İletişim	9) Yazılı İletişim
5) Nicel Akıl Yürütme	

Programda yer alan çeşitli ders grupları incelendiğinde, derslerin bu çekirdek yeterliliklerle ilişkilendirildiği ve ilgili dersler yoluyla bu çekirdek yeterliliklerin karşılanacağı ifade edildiği görülmektedir. Örneğin Çok Kültürlülük ve Eğitim dersinin *İnsan Kültürleri: Davranışsal/Sosyal Bilimler* çekirdek yeterliliğini karşıladığı belirtilmiş, *İnsan kültürleri: Beşerî Bilimler* çekirdek yeterliliğinin tarihi perspektif alt kategorisindeki derslerden Modern Dünyaya Giriş, Küresel Tarih Araştırması, 1877'ye kadar Amerikan Tarihi ya da 1877'den günümüze Birleşik devletler gibi dersler yoluyla karşılanacağı ifade edilmiştir. Ayrıca *Bilgi Okuryazarlığı* çekirdek yeterliliğine karşılık Eğitim Teknolojilerine Giriş ve Bilgisayar, *Bilim 1*'e karşılık Gezegenler, *Bilim 2*'ye karşılık Depremler ve volkanlar, *Bilim, Teknoloji ve Topluma* karşılık Coğrafyaya giriş, *Yazılı İletişim*'e karşılık Kompozisyon derslerinin alınması önerilmiştir. Son olarak *Nicel akıl yürütme* çekirdek yeterliliğine karşılık aynı ismi taşıyan bir derse yer verilmiş, *Sözlü İletişim*'e karşılık ise Türkiye'deki Sosyal Bilgiler Lisans programında yer alan Öğretmenlik Uygulaması dersine karşılık gelebilecek Denetimli öğretim dersinin alınması önerilmiştir.

Vatandaşlık Okuryazarlığı Yeterlilik Gereksinimi:

Programda dikkat çeken bir diğer önemli nokta da “Vatandaşlık Okuryazarlığı Yeterlilik Gereksinimi” adı altında bir yeterliliğe yer verilmesi ve bu yeterliliğin öğrenciler için zorunlu kılınması olmuştur. Programda bu Yurttaşlık Bilgisi Okuryazarlığı Yeterlilik faaliyetlerinin, daha bilgili bir vatandaş mezun etme çabasıyla Purdue öğrencilerinin yurttaşlık bilgilerini geliştirmek için tasarlandığı belirtilmiştir. Ayrıca öğrencilerin bu yeterliliği kazanmaları için yurttaşlık bilgisi testini geçmelerinin yanında şu üç seçenektan birisini seçmeleri gerektiği belirtilmiştir:

- Yurttaşlık bilimi ile ilgili onaylanmış altı etkinliğe katılmak ve her biri için bir değerlendirme yapmak.
- Purdue Center for C-SPAN Scholarship and Engagement” tarafından oluşturulan C-SPAN materyallerini kullanan 12 podcast'i tamamlamak ve her biri için bir değerlendirme yapmak.
- Kamusal Sorunlarını Tartışmak, Batı Dünyasında Retorik, Amerika Birleşik Devletleri Siyaseti ve Medyası, Amerikan Siyasal İletişimi, Yakın Amerikan Anayasa Tarihi, Amerikan Hükümeti ve Siyaseti, Kamu Politikasına ve Kamu Yönetimine Giriş, Kampanyalar ve Seçimler, Anayasa Hukuku I, Anayasa Hukuku II, 1877'ye Kadar Amerikan Tarihi, 1877'den günümüze Birleşik Devletler, Anayasa Hukukunda Temel Taşlar derslerinden biri için geçer not almak.

Derslerin Dönemlere Dağılımı

Programın son bölümünde derslerin dönemlere göre dağılımlarına yer verilmiştir. İlgili dağılım Tablo 4'te sunulmuştur:

Tablo 4. Derslerin dönemlere dağılımı

Sınıf	Güz Dönemi	Bahar Dönemi
-------	------------	--------------

Sınıf	Güz Dönemi	Bahar Dönemi
1	<ul style="list-style-type: none"> • Kariyer Olarak Öğretmenliği Keşfetmek • Eğitim Politikaları ve Kanunları • 1877'ye Kadar Amerikan Tarihi • Amerikan Hükümeti ve Siyaseti • Birinci Yıl Kompozisyonu veya Hızlandırılmış Birinci Yıl Kompozisyonu • Nicel akıl yürütme 	<ul style="list-style-type: none"> • Tarih Öğretimi: Standartlar ve Stratejiler • Çok Kültürlülük ve Eğitim • Eğitimciler için toplum Sorunları ve uygulamaları • Modern Dünyaya Giriş • 1877'den günümüze Amerika Birleşik Devletleri • Indiana Hükümeti ve Siyaseti • Ekonomi veya Ekonominin İlkeleri
2	<ul style="list-style-type: none"> • Mikroekonomi • Ekonomi Okuryazarlığı Öğretimi: Ekonomik Bir Düşünme açısı Geliştirmek • Yeni Bir Dil Olarak İngilizce Öğretme ve Öğrenme • Üstün zekalı, Yaratıcı ve Yetenekli Çocuklar • Olumlu Davranış Destekleri • Özel popülasyonlar Semineri: İngilizce Öğrenenler ve üstün zekalı ve Yetenekli Öğrenciler • Psikoloji Bilimleri Seçmeli • Tarihsel Perspektifler Seçmeli 	<ul style="list-style-type: none"> • Coğrafyaya Giriş • Yurttaşlık ve Yönetim öğretimi: Standartlar ve Stratejiler • Öğrenme ve Motivasyon • Müfredat ve Öğretimi Farklılaştırma • Kaynaştırma Sınıfı • Küresel Tarih Araştırması • Özel Popülasyonlar Semineri: Engelli Öğrencilere Odaklanma ve Farklılaştırma Yaklaşımları • Vatandaşlık ve Yönetim seçmeli
3	<ul style="list-style-type: none"> • Makroekonomi • Coğrafya Öğretimi: Standartlar ve Stratejiler • Eğitim Teknolojisi ve Bilgisayara Giriş • Ortaokul ve lisede Okuma: Yöntem ve Problemler • Gezenler, Dinamik Dünya, Fiziksel Jeoloji, Zaman İçinde Dünya, Depremler ve Volkanlar, Fırtınalar ve Kasırgalar derslerinden biri • Yurttaşlık ve yönetim Seçmeli • Konsantrasyon • Seçmeli 	<ul style="list-style-type: none"> • Ortaöğretim okullarında Sosyal Bilgiler Öğretimi • Yurttaşlık ve yönetim Seçmeli • Ekonomi Seçmeli • Tarihsel Perspektifler Seçmeli • Bilim • Konsantrasyon
4	<ul style="list-style-type: none"> • İnsan Olmak: Antropolojiye Giriş • Ortaokullarda Sosyal Bilgiler Öğretimi • Sınıf Değerlendirmesi • Ortaöğretimde Öğrenme Ortamları Oluşturma ve Yönetme • Konsantrasyon • Tarihsel Perspektifler Seçmeli • Sosyoloji Seçmeli 	<ul style="list-style-type: none"> • Denetimli Öğretim

Tablo 4 genel olarak değerlendirildiğinde, 4. sınıfın bahar yarı yılına kadar her dönem ortalama 6-7 derse yer verildiği, öğrencilerin son yarıyılında ise öğretmenlik uygulamasına benzer nitelikte tek bir dersin bulunduğu görülmektedir. Buna göre birinci sınıf güz dönemi altı, bahar dönemi yedi, ikinci sınıf güz ve bahar dönemlerinde sekiz, üçüncü sınıf güz dönemi sekiz, bahar döneminde altı, dördüncü sınıf güz döneminde yedi ve bahar döneminde tek bir ders bulunduğu görülmektedir. Ayrıca ilgili yarıyılarda yer alan derslerin ders gruplarına göre dağılımları incelendiğinde, meslek bilgisi ve alan eğitimi gibi derslerin de dönemlere genel olarak dengeli şekilde dağıldığı görülmektedir.

Sonuç, Tartışma, öneriler

Çalışma sonucunda, Amerika Birleşik Devletleri'nde uygulanan Sosyal Bilgiler Öğretmenliği lisans programının ortaokul ve lise (5-12. sınıflar) düzeyinde çalışacak Sosyal Bilgiler öğretmenlerine yönelik olduğu ve öğretmen adaylarından 129 krediyi tamamlamalarının beklendiği görülmüştür. Derslerin kendi içerisinde eğitim dersleri, Sosyal Bilgiler alan bilgisi dersleri, konsantrasyon dersleri, diğer program dersleri ve seçmeli dersler gibi isimler altında kategorize edildiği görülmüş, öğrencilerden her bir kategori altında yer alan dersleri minimum kredi yükleri etrafında tamamlamalarının beklendiği belirlenmiştir. Ayrıca lisans programında 9 çekirdek yeterlilik yer aldığı ve öğrencilerden bu yeterliliklerden her birisi ile ilişkilendirilen belirli dersleri almalarının istendiği görülmüştür. Ülkemizde uygulanan güncel Sosyal Bilgiler öğretmenliği lisans programına incelendiğinde (YÖK, 2018), öğretmen adaylarının Sosyal Bilgiler dışında belirli alanlarda uzmanlaşmalarını teşvik edecek yoğunlaşma benzeri ders gruplarının olmadığı görülmektedir. Bu doğrultuda Sosyal Bilgiler öğretmenliği lisans programına bu tarz derslerin eklenmesi önerilebilir.

Bununla birlikte araştırma kapsamında ulaşılan bir diğer bulgu da Amerika Birleşik Devletleri'nde uygulanan lisans programında Sosyal Bilgilerin temelini oluşturan ekonomi, jeoloji, antropoloji, psikoloji, sosyoloji gibi farklı sosyal bilim disiplinlerinin öğretimine büyük önem atfedildiği, tarih, coğrafya, yurttaşlık gibi derslerin yer yer salt bir disiplinden ziyade pedagojiyle bütünleştirilerek öğretildiği olmuştur. Tonga (2020), son 20 yılda Türkiye'de uygulanan Sosyal Bilgiler öğretmenliği lisans programlarını incelediği çalışmasında geline son nokta itibarıyla, programda Sosyal Bilgilerin kapsamını oluşturan pek çok sosyal bilim disiplininin ana derslerden kaldırıldığını vurgulamıştır. Buna göre 2006 lisans programında tarih, coğrafya, vatandaşlık, sosyoloji, sosyal psikoloji, ekonomi, hukuk, arkeoloji, felsefe, antropoloji ve siyaset bilimi olmak üzere 11 sosyal bilim disiplini yer almaktadır. Buna karşın güncel 2018 Programında tarih, coğrafya, vatandaşlık, antropoloji ve siyaset bilimi olmak üzere 5 sosyal bilim disiplini bulunmaktadır (Tonga, 2020). Sosyal Bilgiler öğretmeni adaylarının, sosyal bilim disiplinleri bakımından daha zengin bir içerik barındıran 2006 lisans programının uygulandığı dönemde dahi sosyal bilimlere ilişkin konuları öğrenmede ciddi zorluklar yaşadığı göz önünde bulundurulduğunda (Kaymakçı ve Akbaba, 2014) ülkemizdeki mevcut Sosyal Bilgiler öğretmenliği lisans programının (YÖK, 2018) önemli yetersizlikler taşıdığı söylenebilir. Bununla birlikte bu disiplinlerin Amerika örneğine benzer şekilde pedagoji ile bütünleştirilerek öğretilmesi de öğretmen adaylarının gelecek mesleki yaşantılarında bu disiplinlerin öğretimini daha etkili şekilde gerçekleştirebilmeleri adına sağlıklı bir yaklaşım olarak görülebilir.

Araştırma kapsamında ulaşılan bir diğer bulgu Amerika Birleşik Devletleri'nde uygulanan lisans programının Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarına ilk sınıftan itibaren okullar merkezli saha deneyimleri sunmayı teşvik etmesi olmuştur. Külekçi ve Bulut da (2011) Virginia Üniversitesindeki Sınıf öğretmenliği lisans programı incelemiş, öğretmen adaylarına ikinci sınıftan itibaren okul deneyimine yönelik derslere yer verdiğini bulgulamıştır. Ayrıca ülkemizde bu konuda var olan yetersizliğe dikkat çekmiştir. Benzer şekilde Aksoy ve Gözütok da (2011) New York'ta öğretmen adaylarının iki farklı okulda uygulama yapmasının gerekli olduğunu belirtmiş, bu durumun öğretmen adaylarına farklı okul ve koşulları deneyimleme fırsatı sunduğunu vurgulamışlardır. Ülkemizde uygulanan Sosyal Bilgiler Öğretmenliği lisans programı incelendiğinde ise (YÖK, 2018) öğrencilerin okul atmosferini ilk kez son sınıfta verilen Öğretmenlik uygulaması 1 ve Öğretmenlik uygulaması 2 dersleriyle deneyimlediği görülmektedir. Bunun ise öğretmen adaylarının mesleki gelişimleri açısından önemli bir eksiklik olduğu söylenebilir. Bu eksikliğe Ünlü ve arkadaşlarının (2015) çalışmasında da dikkat çekilmiştir. İlgili çalışmada Sosyal Bilgiler öğretmen adayları öğretmenlik uygulaması derslerinin mezuniyete yakın bir aşama olan son sınıfta okutulmasının dezavantajlarını dile getirerek verimliliğin azaldığını ifade etmişlerdir. Benzer şekilde Zengin ve Çoban'ın (2020)

çalışmasında da öğretmen adayları öğretmenlik uygulaması derslerinin son sınıfta verilmesinin olumsuzluklarını dile getirmiş, bu derslerin daha erken dönemlerden itibaren verilmesinin gerekliliğini vurgulamıştır. Bu noktada ülkemizde uygulanan Sosyal Bilgiler öğretmenliği lisans programına öğretmen adaylarına erken dönemlerden itibaren saha deneyimleri sunmaya yönelik derslerin eklenmesinin etkili bir yaklaşım olacağı düşünülebilir.

Bununla birlikte araştırma kapsamında incelenen lisans programında farklı öğrenci popülasyonlarına yönelik çok sayıda derse yer verildiği, “Kaynaştırma sınıfı”, “Özel Popülasyonlar Semineri: Engelli Öğrencilere Odaklanma ve Farklılaştırma Yaklaşımları”, “Üstün zekalı, Yaratıcı ve Yetenekli Çocuklar” gibi özel eğitim ile ilişkilendirilebilecek çok sayıda dersin bulunduğu görülmüştür. Buna karşın ülkemizdeki Sosyal Bilgiler Öğretmenliği lisans programında (YÖK, 2018) zorunlu olarak kategorize edilen tek özel eğitim dersinin son sınıfta verilen “Özel Eğitim ve Kaynaştırma” olduğu görülmektedir. Bu konuda sadece tek bir dersin alınması ise öğretmen adaylarının özel eğitime ihtiyaç duyacak farklı öğrenci popülasyonlarıyla etkin şekilde çalışabilmeleri adına önemli bir yetersizlik olarak değerlendirilebilir. Bu konuda Sosyal Bilgiler öğretmenleriyle gerçekleştiren araştırma sonucunda, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin özel eğitim alanıyla ilgili nitelikli bir eğitim alamadıklarını belirlemiş ve öğretmenlerin özel eğitimle ilgili kendilerini yeterli hissetmedikleri ortaya koyulmuştur (İlk ve Açıkalm, 2019). Bursa ve Ersoy (2020) ise öğrenme güçlüğü, Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu, çocuk psikolojisi gibi özel eğitimle doğrudan ya dolaylı olarak ilişkili olan derslerin Sosyal Bilgiler öğretmen adayları tarafından en çok gerekli görülen meslek bilgisi seçmeli dersleri arasında olduğunu ifade etmiştir. Bu noktada ülkemizde uygulanan Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans programına özel eğitimle ilişkilendirilebilecek daha fazla sayıda zorunlu dersin yerleştirilmesinin de önemli bir gereklilik olduğu düşünülebilir.

Araştırma kapsamında ulaşılan bir diğer önemli bulgu da, incelenen lisans programında Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının müfredat ve öğretimi farklılaştırmasına yönelik derslerin bulunması olmuştur. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının ihtiyaçlara göre programda değişikliğe gitmesi, daha esnek ve özerk bir hareket kabiliyeti bulması adına önemli olduğu düşünülebilecek bu dersin güncel Sosyal Bilgiler Öğretmenliği lisans programında (YÖK, 2018) bulunmadığı görülmektedir. Buna karşın aynı sınıfta bulunan her öğrencinin farklı gereksinimlere, farklı gelişim ve öğrenme özelliklerine sahip olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Bu nedenle farklı özelliklere sahip bu öğrencilerin öğretmen tarafından sunulan tek tip öğretimden aynı düzeyde yararlanmalarını beklemek gerçekçi değildir. Tüm öğrencilerin sunulan öğretimden eşit düzeyde yararlanması ise içerik, süreç ve ürün boyutlarını içerecek şekilde öğretimin farklılaştırılmasıyla mümkün olabilir (Olçay Gül, 2014). Bu bağlamda ülkemizde uygulanan güncel Sosyal Bilgiler Öğretmenliği lisans programına da öğretmen adaylarının müfredat ve öğretimi farklılaştırma konusunda eğitime odaklı derslerin eklenmesinin, öğrenci ihtiyaç ve özelliklerinin daha sık dikkate alındığı, esnek ve özerk öğrenme ortamları sağlanması adına gerekli olacağı düşünülebilir. Son olarak araştırma kapsamında incelenen lisans programında öğretmen adayları için “Vatandaşlık okuryazarlığı yeterlilik gereksinimi” adı altında bir yeterliliğe ulaşılmamasının zorunlu kılındığı, bu yeterliliği elde etmeye yönelik çeşitli etkinliklere katılımını da içeren üç farklı yol belirlendiği görülmüştür. Bu noktada benzer bir uygulamanın ülkemizde uygulanan Sosyal Bilgiler Öğretmenliği lisans programına da eklenmesinin, vatandaşlık okuryazarlığı üzerine bilinç oluşturma ve öğretmen adaylarını bu yeterliliğe yönelik etkinliklere teşvik etme noktasında faydalı olacağı düşünülebilir.

Araştırma ve Yayın Etiği

Bu çalışmada, Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi’nde belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergede *Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler* başlığı altında açıklanan eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir. (Zorunlu)

Etik Kurul İzni

Etik kurul iznine gerek yoktur

Çıkar Çatışması

Çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Akhan, N. E. (2015), Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının Sosyal Bilgiler lisans programı üzerine düşünceleri. *JASSS International Journal of Social Science*, 32, 267-289.
- Altay, N. (2021). Estonya ile Türkiye Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarının Karşılaştırılması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22 (1), 262-289. DOI: 10.17679/inuefd.591037
- Akarsu, A. H. , Yılmaz, A. ve Geçit, Y. (2020). Sosyal Bilgiler öğretmen eğitimi programlarının yapısı: 2006-2018 programlarının karşılaştırılması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 56, 23-60.
- Aksoy, E. & Gözütok, D. (2014). Amerika Birleşik Devletleri, Finlandiya, Singapur ve Türkiye'de öğretmen eğitimindeki dönüşümler. *Journal of Educational Sciences & Practices*, 13(25), 23-46.
- Bursa, S. ve Çengelci Köse, T. (2017). Türkiye ve Kanada sosyal bilgiler öğretim programlarının değerler eğitimi bakımından karşılaştırılması. *Anadolu Journal of Educational Sciences International (AJESI)*, 7(2), 338-372.
- Bursa, S. ve Ersoy, A. (2020). Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının 2018 öğretmen yetiştirme programı seçmeli ders tercihleri. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1 (37), 59-72. <http://dx.doi.org/10.14582/DUZGEF.2020.140>
- Çeliköz, N., ve Çetin, F. (2004). AÖL öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını etkileyen etmenler. *Milli Eğitim Dergisi*, 32(162), 136-145.
- Çoban, A. (2010). Sosyal bilgiler öğretmenliği lisans programı: Betimsel bir karşılaştırma. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 2, 27-46.
- Gök, B. (2022). Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler dersi öğretim programlarının ölçme-değerlendirme ögesinin karşılaştırmalı olarak analizi: Singapur, Hong-Kong, Kanada ve Türkiye örneği. *e-Kafkas Journal of Educational Research* , 9(1) , 148-170 . DOI: 10.30900/kafkasegt.975451
- İlk, G. ve Açıkalın, M. (2018). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin kaynaştırma uygulamalarına yönelik görüşlerinin ve deneyimlerinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 47(219), 57-88.
- Kaymakçı, S. ve Akbaba, B. (2014). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının geçmiş yaşantılarında öğrenemedikleri konular ve bunlara ilişkin çözüm önerileri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 18(3), 145-165.
- Külekçi, E. & Bulut, L. (2014). Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri'ndeki sınıf öğretmenlerinin yetiştirilme sistemlerinin karşılaştırılması. *Kilis 7 Aralık Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1 (2), 103-114.
- Meriç, G. (2004). *Fen Bilgisi Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Örnek Ülkeler Kapsamında Değerlendirilmesi (Türkiye, Japonya, Amerika ve İngiltere Örnekleri)*. [Yayınlanmamış Doktora Tezi]. Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- MEB (2018). *Sosyal Bilgiler dersi öğretim programı (İlkokul ve Ortaokul 4, 5, 6 ve 7. sınıflar)*. Ankara.
- Olcaç Gül, S. (2014). Farklaştırılmış öğretim ve uyarlamalar. *Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(5), 111-123.

- Özav, L. (2001), Sosyal Bilgiler öğretmenliği lisans programı üzerine düşünceler. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), 165-177.
- Purdue University (2022). *Social Studies Education, BA*. https://catalog.purdue.edu/preview-program.php?catoid=15&poid=22905&_ga=2.154171960.1619140109.1671108162-1439076527.1661906915 adresinden edinilmiştir.
- Sağdıç, M. (2018). Türkiye’de 2018 yılında uygulamaya konulan sosyal bilgiler öğretmen yetiştirme programının önceki program ile karşılaştırılması. *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(10), 308-321. DOI: 10.20860/ijoses.488657
- Şişman, M. (2006). *Eğitim Bilimine Giriş*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- THE (2023). World University Rankings 2023. https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/2023/world-ranking#!/page/5/length/25/sort_by/rank/sort_order/asc/cols/stats
- Tokcan, H. Ve Tangülü, Z. (2019). 2006 ve 2018 Sosyal Bilgiler öğretmenliği lisans programı üzerine karşılaştırmalı bir analiz çalışması. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 23, 97-119
- Tonga, D. (2012). Sosyal bilgiler öğretmenliği lisans programının değerlendirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(4), 780-803
- Tonga, D. (2020). Son yirmi yılda Türkiye’de sosyal bilgiler öğretmenliği lisans programları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(3), 1547-1564. DOI: 10.17240/aibuefd.2020.-542763
- Tunç- Şahin, C. (2020). *Japonya*. C. Öztürk (Ed), *Farklı ülkelerin sosyal bilgiler öğretim programları içinde* (s. 277-298). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Ünlü, İ., Koçoğlu, E., ve Ay, A. (2015). Sosyal bilgiler lisans programındaki uygulamalı derslere yönelik öğretmen adayı görüşlerinin incelenmesi. *Mediterranean Journal of Humanities*, 1, 373-379.
- Ütkür Güllühan, N. ve Bekiroğlu, D. (2022). Sosyal bilgiler öğretim programlarının karşılaştırılması: Amerika Birleşik Devletleri ve Türkiye örneği. *Trakya Eğitim Dergisi*, 12 (2), 787-804. DOI: 10.24315/tred.938184
- Yurdakal, İ. H. (2018). Değişen Sınıf Öğretmenliği Lisans Program İçeriğinin İncelenmesi. *Ulakbilge*, 6(29), s.1483-1499.
- YÖK (2018). *Sosyal bilgiler öğretmenliği lisans programı*. Ankara
- YÖKATLAS (2023). *Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programı Bulunan Tüm Üniversiteler*. <https://yokatlas.yok.gov.tr/lisans-bolum.php?b=10192> adresinden edinilmiştir.
- Yağan, S. A. (2021). Türkiye ve Avustralya Sosyal Bilgiler 5. sınıf öğretim programlarının değerler eğitimi bağlamında karşılaştırılması. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 51, 304-326. DOI: 10.53444/deubefd.849735
- Yıldırım A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Zengin, S. ve Çoban, A. (2020). Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarının uygulamalı eğitimde karşılaştıkları güçlükler. *Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 5 (2), 146-164.